

Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou (Galaten 2:19)

Zingen: Psalm 143: 2 en 10

Gebed

Lezen: Galaten 2

Inleiding

Aan de hand van de verklaring van Calvijn willen we samen eens nadenken over het geschil tussen de apostel Paulus en de apostel Petrus in Antiochië (Galaten 2). Het handelt hier over de belangrijke zaak dat de mens niet wordt gerechtvaardigd door de werken van de wet, maar uit het geloof van Christus. De tekst is niet altijd eenvoudig, maar laat dat geen beletsel zijn. Allereerst een stukje geschiedenis over het ontstaan van de Galaten en daarna zullen we in het algemeen de inhoud van de brief aan de Galaten doornemen om te eindigen met de behandeling van Galaten 2:17-21 met als kerntekst vers 19 waar staat: "Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou."

De Galaten

In welk gewest van Azië de Galaten woonden, en tot waar hun landsgrenzen strekten, is genoegzaam bekend; maar vanwaar zij hun afkomst hadden, daarin komen de schrijvers niet overeen. Zij komen allen daarin overeen, dat zij Galliërs zijn geweest, waarvan zij ook de naam hadden van Galatiërs. Maar uit welk gewest van Gallië zij gekomen zijn, daarin komen zij niet overeen. Strabo heeft gemeend, dat de Tectosagiërs uit Gallia Narbonensis zijn gekomen, en dat de anderen Celten zijn geweest: en hem zijn bijna alle anderen gevolgd. Maar omdat Plinius onder de Tectosagiërs ook de Ambianen rekent, en verder naar aller gevoelen, de Tolistobogiërs hun metgezellen geweest zijn, die aan de Rijn woonden: zo acht ik het waarschijnlijker, dat zij Belgen zijn geweest, van het laatste gewest van de Rijn naar de Engelse Zee toe. Want de Tolistobogiërs woonden in het gewest, waar nu die van Cleef en Brabant wonen. Maar deze dwaling is mijns inziens hiervan gekomen: dat een bende van de Tectosagiërs in Gallia Narbonensis ingevallen is en dat dit hun naam heeft behouden, en ook aan de landstreek, die zij bezet had, dezelfde naam gegeven heeft. En dit duidt Ausonius aan, als hij zegt: Tot de Belgen die oorspronkelijk Teutosagiërs genoemd waren. Want hij noemt ze Belgen, en zegt dat zij in het eerst Teutosagiërs genoemd werden, die daarna Tectosagiërs genoemd zijn. En dat Caesar de Tectosagiërs stelt in het Hercijnse woud, dat versta ik te zijn gebeurd door verhuizing, en men kan het ook uit het vervolg van de woorden verstaan. Maar van de oorsprong van het volk hebben wij wat de tegenwoordige plaats aangaat, meer dan genoeg gezegd.

Kaart van de Romeinse provincie Galatia (Wikipedia)

Gelijk de Galaten, die een deel van Azië bewoonden, dat naar hen genoemd was, in drie voorname volken verdeeld waren, te weten, in Tectosagiërs, Tolistobogiërs en Trocmiërs, zo schrijft Plinius, dat zij ook drie voorname steden hadden. En zij hadden voorheen zulk een grote macht onder de weerloze omliggende landen, dat een groot deel van Klein-Azië hun tribuit (belasting) moest geven. Ten laatste zijn zij van die oude kracht ontaard, en afgeweken, en hebben zich aan wellust en overdaad overgegeven. Zo zijn zij dan zonder grote kracht overwonnen en onderworpen door Cneus Manlius, de Romeinse consul, en ten tijde van Paulus waren zij onderdeel van het rijk van de Romeinen. En toen Paulus hen zuiver en getrouw in het Evangelie onderwezen had, zijn tijdens zijn afwezigheid valse apostelen gekomen, die het zuivere zaad door valse en verdorven leringen vervalsten.

Want zij leerden, dat de onderhouding van de ceremoniën nog nodig was. Het kon op het eerste gezicht, een zaak van geringe betekenis schijnen. Maar Paulus strijdt daartegen, als voor een voornaam hoofdstuk van het Christelijk geloof; en dat niet ten onrechte: want het is geen klein kwaad, dat de klaarheid van het Evangelie verstikt, de consciënties (gewetens) een strik aangeworpen, en het onderscheid van het Oude en Nieuwe Testament opgeheven wordt. Bovendien zag hij, dat bij deze dwalingen ook een goddeloze en verderfelijke mening was om rechtvaardigheid te verdienen. Dit is de oorzaak, waarom hij zo geweldig daartegen ten strijde trekt. En wij ook vermaand zijnde, hoe zware en ernstige zaak hier behandeld wordt: laat ons des te ijveriger in het lezen toehoren. Indien iemand de zaak wil schatten naar de uitlegging van Origenes en Hieronymus die zal zich verwonderen, dat Paulus zozeer verstoord is geweest om sommige uitwendige ceremoniën; maar wie de oorsprong en de fontein zelf zal inzien, die zal bekennen, dat de zaken zulk een scherpe behandeling niet onwaardig waren. En omdat de Galaten door al te grote lichtgelovigheid, ja door lichtvaardigheid en dwaasheid zich van de rechte koers hadden laten afleiden, daarom berispt hij ze scherp; want ik val hun niet bij, die vermoeden dat zij om de traagheid van hun verstand harder behandeld zijn geweest. De Efeziërs en Colossensen zijn ook verzocht geweest: hadden zij zo gemakkelijk aan de bedriegerij toegegeven, menen wij dan dat Paulus hen zachter behandeld zou hebben? Zo heeft hij dan deze vrijheid tot berispen niet genomen uit de natuur van het volk, maar de snoodheid (schandelijkheid) van de zaak heeft hem meer daartoe gedrongen.

Inhoud van de brief aan de Galaten

Nadat wij nu weten, wat de oorzaak van het schrijven van deze zendbrief geweest is, zo laat ons komen tot de orde van de behandeling. In de twee eerste hoofdstukken strijdt hij voor de autoriteit van zijn apostelambt, uitgenomen dat hij tegen het einde van het tweede hoofdstuk bij gelegenheid komt tot het voornaamste stuk, dat is, tot het handelen over de rechtvaardigmaking van de mens, waarover hij echter in het derde hoofdstuk voornamelijk en eigenlijk handelt. En hoewel hij in deze twee hoofdstukken veel dingen schijnt te behandelen, zo is echter dit het einde, dat hij wil bewijzen, dat hij niet minder is dan de grootste van de apostelen, en dat hem geen ding ontbreekt, waarom hij geen apostel zou zijn gelijk als zij, en in dezelfde graad van eer met hen zou gerekend worden. Maar het loont de moeite te weten, waarom hij zozeer werkt voor zijn goede naam. Want wat is er aan gelegen of hij groter of minder is dan Petrus, of dat zij allen onder elkaar even groot zijn, indien maar Christus regeert, en de zuiverheid van de leer ongedeerd blijft?

Indien zij allen minder moeten worden, opdat Christus alleen wasse en toeneme, dan is de strijd over de waardigheid van de mens onnuttig. Bovendien kon men ook dit vragen, waarom hij zich met de andere apostelen vergelijkt: want wat had hij tegen Petrus, en Jakobus, en Johannes te doen? Waartoe diende het dan, dat degenen, die eendrachtig en wel verenigd waren, tegenover elkaar gesteld werden? Ik antwoord: de valse apostelen, die de Galaten bedrogen hadden, om zichzelf beter te verheffen, hebben de namen van de apostelen voorgewend, alsof zij door hen gezonden waren.

Dit was een mooi middel, om plaats en autoriteit bij het volk te verkrijgen, dat zij geacht werden uit naam van de apostelen te komen, en als het ware door hun mond te spreken; ondertussen onttrokken zij Paulus de naam en het recht van een apostel. Want zij zeiden, dat hij niet één was van de twaalven, die de Heere uitverkoren had, dat hij door het college van apostelen nooit voor zulk één is bekend geweest, en dat hij zijn leer niet alleen, niet van

Christus, maar zelfs niet van de apostelen had. Hierdoor werd de autoriteit van Paulus niet alleen verminderd, maar hij werd ook als één uit de algemene hoop, veel minder geacht dan zij. Indien alleen gehandeld werd over de personen, zo zou het Paulus niet zwaar geweest zijn voor één uit de algemene hoop van discipelen geacht te worden: maar toen hij zag, dat zijn leer daardoor verkleind en veracht werd, toen moest hij niet zwijgen, maar sterk daartegen roepen. Dit is een duivelse list, als hij niet openlijk de leer durft te bestrijden, zoekt hij door heimelijke list haar majesteit neer te werpen. Zo zullen wij dan bedenken, dat de waarheid van het Evangelie in de persoon van Paulus bestreden is. Want had hij zich de eer van het apostelambt laten ontnemen, dan was daaruit gevolgd, dat hij tot dusver zich meer aangematigd had dan dat hem toekwam. Door deze valse roem zou men ook in andere dingen een kwaad vermoeden van hem gehad hebben. En ook hing de waardering van de leer hieraan, dat zij niet van een apostel van Christus, maar van een gewoon discipel gekomen zijnde, was aangenomen. Hiertegen werd hij overvallen door de glans van de grote namen. Want als dezen op de titel van Petrus, en Jakobus, en Johannes roemden, zo matigden zij zich apostolische autoriteit aan. Had Paulus niet mannelijk deze roem wederstaan, dan had hij aan de leugen plaats gegeven, en de waarheid in zijn persoon laten verdrukken. Zo strijdt hij dan voor deze beide dingen met ernst, te weten, dat hij door de Heere als apostel is gesteld, en dat hij niet minder is dan de anderen: maar evenveel recht en waardigheid heeft, gelijk hij de naam met hen gemeen heeft. Hij had kunnen zeggen, dat zij door Petrus en zijn medeapostelen niet gezonden waren, noch van hen enig bevel hadden: maar deze verdediging is veel gewichtiger, dat hij voor geen apostelen wijkt. Want indien hij geweken had, zo zou men gemeend hebben, dat hij zijn zaak gewantrouwd had. Jeruzalem was toen de moeder van alle gemeenten, dat het Evangelie vandaar over de hele wereld had doen uitgaan, en was als het ware de eerste zetel van het rijk van Christus. Wie van daar kwam tot de andere gemeenten, die werd terecht met eerbied ontvangen. Maar velen waren door dwaze, ijdele roem opgeblazen, dat zij gemeenzaam met de apostelen verkeerden, of immers in hun school onderwezen waren. Daarom behaagde hun niets dan wat zij te Jeruzalem gezien hadden. Alle andere ceremoniën en gewoonten, die daar niet in zwang waren, verwierpen zij niet alleen, maar veroordeelden die ook onverschrokken. Zulke eigennigheid is een zeer boze pest, als wij willen, dat de wijze van één gemeente als een algemene wet geldt. En dit komt uit een verkeerde ijver, als wij jegens enigen meester, of jegens enige plaats zo gezind zijn, dat wij zonder oordeel en verstand alle plaatsen en alle mensen willen dwingen naar de zin van één mens, of naar de ordeningen van één plaats, als naar een algemene wet; hoewel er altijd eerzucht mee vermengd is, ja de overgrote eigennigheid is altijd eerzuchtig.

Om op die valse apostelen terug te komen: indien zij alleen door verkeerde ijver het gebruik van die ceremoniën hadden zoeken in te voeren, die zij te Jeruzalem zagen gebruiken, zo zouden zij daarin niet weinig gezondigd hebben: want het is onbillijk, dat men uit een gewoonte terstond een regel wil maken. Maar meer kwaad was er in de ongodelijke en schadelijke leer, dat zij de gewetens wilden binden, en dat zij de rechtvaardigheid stelden in de onderhouding van de ceremoniën. Nu verstaan wij waarom Paulus zo moedig geweest is in het beschermen van zijn apostelambt, en waarom hij zich stelt tegen de andere apostelen. Dit doet hij tot het einde van het tweede hoofdstuk, waar hij zich een overgang maakt tot de behandeling van de zaak, te weten, dat wij uit genade voor God gerechtvaardigd worden, en niet door de werken van de wet. Want het steunt op dit bewijs: Indien de ceremoniën geen kracht hebben om rechtvaardig te maken, dan is het niet nodig die te onderhouden. Hoewel hij niet alleen handelt van de ceremoniën, maar van de werken in het algemeen: want anders zou het bewijs zwak zijn. Indien dit iemand achterhaald schijnt te zijn, die moet op twee dingen letten. Ten eerste, dat hij de kwestie niet anders kon verwijderen, dan met dit algemene grondbeginsel aan te nemen; **Dat wij gerechtvaardigd worden door de loutere genade van God, waardoor niet alleen de ceremoniën, maar ook andere werken uitgesloten worden.** Ten andere, dat Paulus niet zo bekommerd geweest is over de ceremoniën, als over de goddeloze mening van zaligheid te verkrijgen door de werken. Laat ons derhalve opmerken, dat Paulus niet ongeschikt van zo ver begint, maar dat hij noodzakelijk de oorsprong en fontein zelf aanwijst: opdat de lezers weten dat hier niet getwist wordt over een nietige, maar over de allergrootste zaak, te

weten, hoe wij zalig worden. Zo falen dan, die menen, dat de apostel alleen over een bijzondere zaak handelt, te weten, over de ceremoniën, want die kon niet op zichzelf opgelost worden. Zulk een voorbeeld hebben wij ook in Hand. 15:2. Daar was een twist en strijd over de ceremoniën, of het nodig was die te onderhouden. In dit te onderzoeken, handelen de apostelen over het ondragelijke juk van de wet, en over de genadige vergeving van de zonden. Waartoe dit?

Want het afdwalen van het punt in kwestie schijnt ongerijmd te zijn, maar het is niet zo, want de bijzondere dwaling kan niet anders weerlegd worden, dan door een algemeen beginsel te nemen. Evenals bijvoorbeeld, indien ik over het verboden eten van vlees moest handelen, dan zal ik niet alleen van de spijs melding maken, maar mij met de algemene leer wapenen: wat kracht de menselijke inzettingen behoren te hebben om de gewetens te binden; en zal dit aangrijpen. Er is een enig Wetgever, Die macht heeft om te behouden en te verdueren. De slotsom is: Paulus redeneert hier negatief van het geslacht tot de soort, hetgeen een gewone en zeer natuurlijke wijze van redeneren is. Met welke gronden en getuigenissen hij deze uitspraak bewijst: Dat wij alleen door de genade van Christus gerechtvaardigd worden, zullen wij te zijner plaats zien. Dit zet hij voort tot het einde van het derde hoofdstuk. In het begin van het vierde hoofdstuk, handelt hij over het goede gebruik van de ceremoniën en waarom zij zijn ingesteld, waar hij ook bewijst, dat zij nu afgeschaft zijn. Want hij moest dit ongerijmde voorkomen, wat terstond een ieder in de zin gekomen zou zijn: Waartoe dienden dan de ceremoniën? Waren zij niet nuttig? Hebben de vaders tevergeefs zich daarmee bezig gehouden? Deze beide punten bepaalt hij met korte woorden, te weten, dat zij in hun tijd niet tevergeefs waren, en dat zij nu door de komst van Christus afgeschaft zijn, dewijl Hij de waarheid en het einde ervan is: daarom leert hij, dat men in Hem moet blijven (Zie ook Joh. 15) . Waar hij ook kort aanroert, welk onderscheid er is tussen de toestand van de vaders en onze toestand. Waaruit volgt, dat de leer van de valse apostelen verkeerd en schadelijk is, welke de klaarheid van het Evangelie door de oude schaduwen verduistert. In de leer mengt hij enige vermaningen, om de genegenheden te bewegen en te roeren. Bij het einde van het hoofdstuk versiert hij zijn verhandeling met een mooie allegorie (Hagar=Sinai en Sara=Jeruzalem).

In het vijfde hoofdstuk vermaant hij om de vrijheid te behouden door het bloed van Christus verkregen, opdat zij hun gewetens niet laten verstrikken door het goeddenken van mensen. Maar intussen vermaant hij, welke de behoorlijke wijze en mate van de vrijheid is. En bij deze gelegenheid toont hij, welke de ware oefeningen van de Christenen zijn, opdat zij zich niet tevergeefs over de ceremoniën bekommeren, en die dingen veronachtzamen, die de voornaamste zijn.

Behandeling van de kerntekst uit Galaten 2

Laten we nogmaals een gedeelte lezen uit Galaten 2, en wel vers 17-21 (tekst uit verklaring van Calvijn):

17 Maar indien wij, zoekende in Christus gerechtvaardigd te worden, ook zelve bevonden worden zondaars te zijn, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre.

18 Want zoo ik, wat ik afgebroken heb, wederom opbouw, zoo maak ik mijzelven een overtreder.

19 Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leefde: ik ben met Christus gekruist.

20 En ik leef, doch nu niet ik, maar Christus leeft in mij; en wat ik nu leef in het vleesch, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij heeft liefgehad, en Zichzelven voor mij heeft overgegeven.

21 Ik verwerp de genade Gods niet: want indien de rechtvaardigheid door de wet is, zoo is Christus tevergeefs gestorven.

Indien wij, zoekende. (vers 17) Nu komt hij wederom tot de Galaten, opdat niemand deze zin voege tot de voorgaande, alsof het een deel van de rede was, die hij tot Petrus gesproken had. Want waartoe zouden deze woorden nodig geweest zijn tot Petrus?

Hoewel, dit dient niets of zeer weinig tot de zaak: daarom mag een iegelijk nemen wat hij wil. Verder, sommigen lezen het als een bevestiging, onder welke Chrysostomus is, en maken deze gevolgtrekking: Indien wij, zoekende in Christus gerechtvaardigd te worden, nog niet volkomen rechtvaardig, maar nog onrein zijn, en Christus ons niet genoegzaam is tot rechtvaardigheid, zo volgt daaruit, dat Christus een dienaar is van een leer, die de mensen in de zonde laat: alsof Paulus, deze ongerijmdheid voorstellende, hen van lastering beschuldigde, die een deel van de rechtvaardigheid aan de wet toeschrijven. Maar aangezien er terstond een woord volgt, dat een verfoeien beduidt, hetwelk Paulus nergens gewoon is te stellen dan achter een vraag, zo acht ik, dat hij dit meer gezegd heeft om die dwaasheid weg te nemen, die scheen te volgen. Zo belet hij hen dan vragende op zijn wijze als in de persoon van de tegensprekers. Indien (zegt hij) de rechtvaardigheid door het geloof dit meebrengt, dat ook wij Joden, die van de baarmoeder als geheiligd zijn, veroordeeld en onrein geacht worden, zullen wij niet zeggen, dat Christus een oorzaak van de zonde is, als die de macht van de zonde in de zijnen krachtig maakt? Deze twijfeling ontstond daaruit, dat hij gezegd had, dat de Joden gelovende in Christus, de rechtvaardigheid van de wet verwerpen. Want zonder Christus schijnen de Joden van de algemene besmetting van de heidenen afgezonderd, enigszins alzo uit het getal van de zondaren uitgenomen te zijn. De genade van Christus maakt hen aan de heidenen gelijk: en het geneesmiddel, dat beiden gemeen is, bewijst dat de ziekte gelijk is.

Hiertoe dient het woordje **ook**. Wij ook zelf, zegt hij, en spreekt niet van allerlei mensen, maar van de voornaamsten, gelijk de Joden waren. **Dat zij verre**. Terecht verwerpt hij dat: want Christus, omdat Hij de zonde ontdekt die verborgen was, is daarom geen dienaar van de zonde, alsof Hij de rechtvaardigheid teniet makende, voor de zonde een deur opende, noch ook alsof Hij het rijk van de zonde bevestigde. De Joden waren daardoor bedrogen, dat zij enige heiligheid zich toeëigenden buiten Christus, welke geen was. Hieruit kwam de klacht: Is Christus dan gekomen om ons de rechtvaardigheid van de wet te ontnemen, om uit heiligen onreinen te maken, en om ons aan de zonde en aan de verdoemenis te onderwerpen? Paulus zegt, dat het zo niet is, ja hij werpt deze lastering met verfoeiing terug: want Christus bracht de zonde niet mee, maar ontdekte haar, en Hij nam de rechtvaardigheid niet weg, maar benam de Joden de valse schijn van rechtvaardigheid.

Want zoo ik, wat ik. (vers 18) Het antwoord is tweevoudig. Het eerste is indirect, als hij vermaant, dat dit met zijn ganse leer strijdt: want hij had het geloof van Christus alzo gepredikt, dat hij de val en wegneming van de zonde daarbij stelde. Want gelijk Johannes leert, dat Christus niet gekomen is om het rijk van de zonde op te richten, maar om het te verbreken (1 Joh. 3:8), alzo betuigt Paulus hier, dat Hij, het Evangelie predikende, de ware rechtvaardigheid weer opgericht heeft, opdat de zonde teniet zou worden. Zo kwam het dan niet overeen, dat de zonde door dezelfde persoon zou verdorven en weer opgericht zou worden. Dus verwerpt hij dan de valse beschuldiging, de ongerijmdheid (dwaasheid) tegenwerpende, die daaruit zou volgen.

Want ik ben door de wet der wet gestorven. (vers 19) (Rom. 7 : 4) Nu volgt hier een direct antwoord, te weten, dat men Christus niet moet opleggen, wat het eigen werk van de wet is, en dat het ook Christus niet nodig is, om de rechtvaardigheid uit de wet teniet te maken, omdat de wet zelf haar discipelen doodt, even alsof hij zei: Gij bedriegt de ellendige mensen door een valse inbeelding, alsof zij uit de wet moesten leven: en door dit voorwendsel houdt gij hen in de wet. En ondertussen verwekt gij nijd tegen het Evangelie, alsof het de rechtvaardigheid teniet maakte, die wij uit de wet hebben. Maar het is de wet zelf, die ons dwingt, dat wij aan haar sterven: want omdat zij met de verdoemenis dreigende, ons niet anders laat dan vertwijfeling en wanhoop, drijft zij ons op deze wijze af van het vertrouwen op haar. Indien wij een gemakkelijker begrip van deze plaats willen hebben, dan moeten wij dat halen uit Rom. 7; want daar beschrijft Paulus keurig, dat niemand der wet leeft, dan die der wet dood is, dat is, leeg, en zonder vrucht: want zo snel als de wet in ons begint te leven,

geeft zij ons een dodelijke wond, waaraan wij sterven, en maakt tevens de zonde levend, die tevoren dood was. Zo dan, die der wet leven, hebben de kracht van de wet nooit gevoeld, ja hebben zelfs niet gesmaakt wat de wet is: want de wet waarachtig verstaan, dwingt ons aan haar te sterven;

Der wet sterven, is haar verlaten, en van haar heerschappij vrij worden, alzo dat wij geen vertrouwen meer in haar hebben, en dat zij ons onder het juk van de dienstbaarheid niet gevangen houdt.

Om Gode te leven. (Rom. 14:7, 2 Cor. 5:15, 1 Thess. 5:10, Hebr. 9:14, 1 Petr. 4:2, Gal. 1:4, Ef. 5:2, Tit. 2:14, Hebr. 9:14, Hebr. 7:11) Hij toont, dat het een gewenste soort van dood is, waaruit de valse apostelen een stof van nijdigheid zochten: want hij geeft te kennen, dat wij niet der wet sterven om der zonde, maar om Gode te leven.

Gode leven, is wel soms ons leven naar zijn wil schikken, alzo dat wij geheel ons leven niet anders zoeken dan Hem te behagen: maar hier is het, een leven Gods leven, (opdat ik alzo spreke) waardoor de tegengestelde dingen met elkaar overeenkomen: want op dezelfde wijze als gezegd is, dat wij der wet sterven, is ook gezegd, dat wij Gode leven. Kortom, Paulus vermaant, dat die dood niet dodelijk is, maar eerder een oorzaak van een beter leven, dat God ons uit de schipbreuk van de wet opneemt, en dat wij door Zijn genade tot een ander leven weer opgericht worden. Andere uitleggingen ga ik voorbij: dit dunkt mij de natuurlijke zin van Paulus te zijn.

Ik ben met Christus gekruist. (vers 20) Hij drukt de wijze uit, hoe wij der wet gestorven zijnde, Gode leven, te weten, als wij in de dood van Christus ingeplant zijnde, daaruit een verborgen kracht, gelijk de loot uit de wortel, trekken. Nu, Christus heeft het handschrift van de wet, dat tegen ons was, aan Zijn kruis gehecht (Ef. 2:16) dus worden wij, met Hem gekruist zijnde, van alle vervloeking en verdoemenis verlost. Wie deze verlossing teniet zoekt te maken, verijdelt het kruis van Christus. Maar laat ons bedenken, dat wij niet anders van het juk van de wet verlost worden, dan als wij één met Christus worden: gelijk een loot niet anders de vrucht uit de wortel trekt, of zij moet in één natuur met de wortel verenigd zijn.

En ik leef. Het menselijk gevoel haat altijd de naam van de dood. Daarom als hij geleerd heeft, dat wij met Christus aan het kruis zijn gehecht, zo voegt hij daarbij, dat ook dit ons ten leven dient. Tevens verklaart hij, wat hij eerst verstaan heeft onder de woorden, Gode leven, te weten, dat hij nu niet leeft met zijn eigen leven, maar dat hij door de verborgen kracht van Christus zó levend gemaakt wordt, dat Christus kan gezegd worden in hem te leven en krachtig te zijn. Want gelijk de ziel het lichaam onderhoudt, alzo geeft Christus het leven in zijn leden. Het is een opmerkelijk gezegde, dat de gelovigen buiten zichzelf leven, dat is, in Christus; hetgeen niet kan geschieden of zij moeten ware en zelfstandige gemeenschap met Hem hebben. Voorts, Christus leeft in ons op tweeërlei wijze: Het ene leven is, als Hij ons door Zijn Geest regeert, en al onze handelingen beweegt. Het andere is, dat Hij ons met deelgenootschap aan Zijn rechtvaardigheid begiftigt, zodat wij in Hem Gode aangenaam zijn, dewijl wij dat in onszelf niet vermogen. Het eerste leven dient tot de wedergeboorte; het andere, tot de genadige aanneming der rechtvaardigheid, waarvan ik deze plaats versta, hoewel indien iemand het liever van beide wil verstaan, zo wil ik daar niet tegen strijden.

Wat ik nu leef in het vleesch. Hier is bijna niet één uitspraak, die niet door menigerlei uitleggingen verscheurd is. Bijvoorbeeld: sommigen nemen hier het woord **vlees**, voor de verdorvenheid van de zondige natuur: maar Paulus neemt het eenvoudiger voor het lichamelijke (natuurlijke) leven. Want anders had men eenvoudig een andere tegenwerping kunnen voortbrengen: Gij leeft toch een lichamenlijk leven; en waar dit sterfelijk lichaam zijn werk doet, en met spijs en drank onderhouden wordt, is dit geen hemels leven van Christus. Het is dus een wonderspreuk en tegen de rede, dat gij ontkent een eigen leven te hebben, daar gij openlijk naar de algemene wijze der mensen leeft. Paulus antwoordt, dat dit in het geloof is gelegen: waarmee hij te kennen geeft, dat het een geheimenis is, voor het menselijk gevoel verborgen. Het leven derhalve, dat wij door het geloof hebben, wordt niet met ogen gezien, maar binnen in het geweten gevoeld door de kracht van de Heiligen Geest; en daarom worden wij door het lichamenlijke leven niet verhinderd het hemelse leven te bezitten door het geloof. In Ef. 1:20 zegt hij: Hij heeft ons mede gezet in de hemel, enz. en wederom: Nu zijt gij medeburgers der heiligen, en huisgenoten Gods. (Ef. 2:19) En wederom, Filipp. 3:20,

Onze wandel is in de hemel. In één woord, Paulus is vol van zulke getuigenissen, met welke hij betuigt, dat wij zó in de wereld leven, dat wij nochtans ook in de hemel leven: niet alleen omdat ons Hoofd daar is, maar ook omdat wij door het recht van de vereniging het leven met Hem gemeen hebben, gelijk Johannes spreekt in hoofdstuk 14.

Die mij heeft liefgehad. Dit is hier bijgevoegd om de kracht des geloofs uit te drukken; want terstond zou iemand kunnen denken: waaruit komt zulk een grote kracht des geloofs, dat zij het leven van Christus in ons overstort? Zo verklaart hij dan de substantie of het fundament, waarop het geloof steunt, te weten, de liefde en de dood van Christus. Want daaruit moet men de vrucht des geloofs waarderen. Hoe komt het dan, dat wij door het geloof van Christus leven? Omdat Hij ons heeft liefgehad, en Zichzelf voor ons heeft overgegeven. De liefde (zeg ik) waarmee Christus ons omhelsd heeft, heeft gemaakt, dat Hij Zich met ons verenigd heeft: dit heeft Hij volbracht door Zijn dood. Want omdat Hij Zichzelf voor ons gegeven heeft, zo heeft Hij niet anders dan in onze persoon geleden: daarom, al wat het geloof in Christus vindt, daaraan maakt het ons mede deelachtig. En als hij de liefde meldt, zo beduidt hij hetzelfde wat Johannes leert, te weten: Niet dat wij Hem eerst liefgehad hebben, maar Hij is met Zijn liefde ons voorgekomen. (1 Joh. 4:19) Want had Hij, door enige verdiensten opgewekt zijnde, ons verlost, zo zouden deze verdiensten gezegd worden de oorzaak te zijn; maar nu Paulus het geheel aan de liefde toeschrijft, zo is dan de verlossing onverdiend. Men moet de orde aanmerken, Hij heeft ons liefgehad, en Zichzelf voor ons gegeven; want het heeft dezelfde kracht alsof hij gezegd had: Hij heeft geen andere reden gehad om te sterven, dan omdat Hij ons liefhad; en dat toen wij nog vijanden waren, gelijk hij in Rom. 5: 10 leert.

En Zichzelf voor mij heeft overgegeven. Men kan met geen woorden behoorlijk uitdrukken, hoe groot dit is. Want wie zou enigszins kunnen uitspreken, hoe groot de uitnemendheid van de Zoon van God is? En Deze heeft Zichzelf gesteld tot een prijs om ons te verlossen. Onder het woordje **overgeven**, wordt de ganse vrucht besloten, die wij uit de dood van Christus hebben, te weten, dat Hij is het verzoenoffer, de afwissing, de genoegdoening, enz. Ook hebben de woorden **voor mij**, geen kleine kracht, want het zou niet genoeg zijn geweest, dat Christus voor de zaligheid van de wereld gestorven was, als niet een ieder de vrucht en de genieting van deze genade voor zichzelf zocht.

Ik verwerp niet. (vers 21) In dit woord is ook een grote kracht gelegen, want hoe grote en gruwelijke ondankbaarheid is het, zulk een onuitsprekelijke genade Gods, en die door zulk een grote prijs verkregen is, te verachten? Nu, van deze grote heiligschennis beschuldigt hij de valse apostelen, die met Christus alleen niet tevreden, andere behulpzels voor de zaligheid stelden. Want de genade van God wordt verworpen, indien wij alle andere dingen verzakende, Christus alleen niet aannemen. Nu, wat is er voor de mens meer over, als hij de genade van God verwerpende, zich haar onwaardig heeft gemaakt.

Want indien de rechtvaardigheid enz., zoo is Christus tevergeefs gestorven. Dat is, er is geen nut in de dood van Christus, of, Christus zou tevergeefs gestorven zijn. Want dit is de vrucht van Christus' dood, dat Hij, door onze zonden uit te wissen, ons met de Vader verzoend heeft. Hieruit volgt, dat wij door Zijn genade gerechtvaardigd worden, en daarom niet door de werken. De papisten (pausgezinden) verstaan het van de wet der ceremoniën: maar wie ziet niet, dat het op de ganse wet slaat (dus ook de tien geboden)? Want het is even alsof Paulus zei: Indien wij zelf de rechtvaardigheid verdienen, heeft Christus tevergeefs geleden: want Hij heeft geleden om ons de rechtvaardigheid te verkrijgen; wat noodzaak was het van elders te verkrijgen, wat wij onszelf konden geven. Voorwaar, indien de dood van Christus onze verlossing is, dan waren wij gevangenen; indien onze voldoening, dan waren wij schuldenaars; indien onze verzoening, dan waren wij aangeklaagden; indien onze afwassing, dan waren wij onrein. Zo dan, wie zijn reinheid, zijn afwassing, zijn verzoening, rechtvaardigheid en verlossing aan de werken toeschrijft, die maakt, dat de dood van Christus tevergeefs is. Hier zal mogelijk iemand tegenwerpen, dat dit argument geen kracht heeft tegen degenen, die de genade van Christus met de werken samenvoegen, hetwelk zonder twijfel de valse apostelen gedaan hebben. Want deze twee dingen kunnen tegelijk waar zijn, te weten, dat uit de wet rechtvaardigheid is, en dat wij door de dood van Christus verlost zijn. Ik beken dit, indien wij toelaten dat een deel van de rechtvaardigheid door de werken verkregen wordt en dat het andere deel uit genade komt. Maar dat deze theologie

aan Paulus onbekend geweest is kan men makkelijk verstaan. Want hij heeft óf bekwaam tegen zijne tegenstanders gedisputeerd, of dwaas en verkeerd. Indien enig lasteraar hem wil beschuldigen, dan is deze verdediging krachtig genoeg, dat de rechtvaardigheid, die voor God gerekend wordt, geen rechtvaardigheid is, zoals wij mensen bedenken, maar waarin niets ontbreekt. Maar dewijl wij hier niet voorgenomen hebben Paulus te verdedigen tegen de lasteraars, die tegen de Heiligen Geest durven razen, zo laat ons tegen de papisten handelen. Zij bespotten ons, als wij met Paulus besluiten, dat Christus tevergeefs gestorven is, als de rechtvaardigheid uit de werken is: want zij menen een mooi antwoord te hebben, als zij uit hun Sophisten aanvoeren, dat Christus ons de eerste genade verdiend heeft, dat is, de oorzaak tot verdienen; en dat de verdienste van Zijn dood met de genoegdoeningen door de werken samengaan tot de dagelijkse vergeving van de zonden. Zo mogen zij dan Paulus bespotten, uit wiens mond wij spreken: want zij moeten eerder hem weerleggen dan ons. Wij weten wel, dat hij te doen had met mensen, die de genade van Christus niet geheel uitsloten, maar de helft van de zaligheid in de werken stelden; tegen hen redeneert hij aldus: Dat Christus tevergeefs gestorven is, indien de rechtvaardigheid door de wet is; door aldus te handelen, laat hij voorwaar voor de werken geen druppel rechtvaardigheid. Tussen hen en de papisten is geen onderscheid; zo mogen wij dan om hen te wederleggen Paulus' argument wel gebruiken.

Tot slot een gedicht, waarvan een gedeelte onlangs door ds. W.J. Teunissen werd aangehaald in een preek, waarbij Galaten 2:19 beleving is in de ziel, en wat door ons allen niet gemist kan worden. Het is zoals de profeet Jesaja het verwoordt in Jes. 1:27 "Sion zal door recht verlost worden en haar wederkerenden door gerechtigheid.", en ook bij monde van Hanna in haar lofzang in 1 Sam. 2:6 "De HEERE doodt en maakt levend; Hij doet ter helle nederdalen en Hij doet weder opkomen.", en tenslotte de moordenaar aan het kruis in Luk. 23:40-43 "Maar de andere antwoordende bestrafte hem, zeggende: Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt? En wij toch rechtvaardiglijk, want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan. En hij zeide tot Jezus: Heere, gedenk mijner, als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn. En Jezus zeide tot hem: Voorwaar zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn."

Als onder 't heilig recht, de ziele niet meer vecht,
 Maar billijkt 't zondeloon, wat haar ook overkoom,
 Rechtvaardigend haar God, wat eeuwig zij haar lot,
 Als in haar laatste vreugde (het eren van Gods deugden),
 De deugd van 't recht het wint, al eist zij: doodt het kind.
 O stonde van 't gericht, o dood'lijkst tijdgewricht.
 Dan wordt verloren gaan, door God niet toegestaan.
 Hier wordt de Zoon gekust, eer ze op de weg vergaat.
 Hier wordt zij welbewust, verzekerd van haar staat.
 Hier drinkt zij 't Bloed des Lams, 't welk haar in't leven laat.
 Hier wordt de toorn geblust en is het: Vree met God,
 Door 't offer van Zijn Zoon, o aller zaligst lot.

Zingen: Psalm 32:1

Pauze

Vragen

1. Kun je met eigen woorden uitleggen waarom de apostel Paulus de apostel Petrus in het openbaar bestrafte?
2. Wat is de functie van de ceremoniële wetten (OT) en de wet der tien geboden?
3. Waarom wordt de wet elke zondagmorgen voorgelezen?
4. Wat betekent Goede Vrijdag en Pasen voor de gelovigen?
5. De Bijbel spreekt over de gelovigen als zijnde een nieuw schepsel. Hoe is dit te verklaren op grond van het feit dat gelovigen in zonde vallen. Denk aan David en Petrus?
6. Wat betekent de uitdrukking wet en Evangelie?
7. Is er verschil tussen "Het leven is mij Christus" en de "wet als regel der dankbaarheid"?
8. Wat voor functie heeft de wet in het leven van een gelovige?
9. Is de heiligmaking iets hetgeen door de mens moet worden volbracht, of is die door Christus verworven door Opstanding uit de doden?
10. Wat betekent de uitdrukking: zwart als de tenten van Kedar, doch liefelijk in Zijn ogen?

Zingen: Psalm 89:1, 8

Gebed